

Namazda tekbir, tehlil ve zikir

Veyis Bey: “Başlama tekbirinden selâma kadar namazda okuduğumuz ara zikirlerin ve tesbihlerin anlamları nelerdir?”

Namaz, bütün ibâdetlerin özü, özeti ve çekirdeği hükmündedir. Bütün mahlûkât cinslerinin ibâdetlerinin renkleri ve ana karakterleri de namaza yerleştirilmiştir.1 İnsan, namaz kılmak sûretiyle Cenâb-ı Hakkı zikretmiş olur, tesbih etmiş olur, bütün noksanlıklardan uzak tutmuş olur, O’nu tazim etmiş olur, O’nun büyüklüğünü teslim etmiş olur, O’na duâ etmiş olur, O’na niyazda bulunmuş olur, O’na şükretmiş olur. Bedüzzaman Hazretlerinin ifâdesiyle, bilhassa “Sübhânallah”, “Elhamdülillah” ve “Allahu ekber” kelimelerinin namazın her tarafında birer zikir, tesbih ve tazim kelimesi olarak yer alışı ve bu ifâdelerin namazın ardında da ayrıca yine birer tesbih ifâdesi olarak düzenlenmiş olması bundandır.2

Bedüzzaman bildiriyor ki: Şeytan, iman hakikatlerinin azameti ve büyüklüğü cihetinde dar kalpli, kısa akıllı ve kısa fikirli insanları, “Bir tek Zât bütün zerrelere, gezegenlere, astroitlere, gök cisimlerini, yıldızları, tüm varlıkları ve tüm kâinâtı tüm halleriyle nasıl evirip çeviriyor, yaratıyor, donatıyor, tanzim ediyor, düzenliyor, idâre ediyor? Böyle hadsiz büyük bir meseleye nasıl inanılır? Bu mesele kalbe nasıl yerleşir? Bunu fikir nasıl kabul eder?” tarzındaki dehşetli aldatma sözleri ile insan fikrinde bir inkâr meyli ve küfür hissi uyandırıyor.

Bedüzzaman Saîd Nursî Hazretlerine göre, şeytanın bu dehşetli desîsesini ve aldatmasını susturan tek sır: “Allahu Ekber”dir. Şeytana verilecek en büyük cevap da “Allahu Ekber”dir. İslâmiyet’in şeâiri içerisinde, meselâ ezanda, namazda, niyazda, her hayret edilen şeylerde “Allahu Ekber”in en fazla kabul görmesinin, söylenmesinin ve zikredilmesinin bir sebebi de şeytanın bu desîsesini mahvetmek ve kalbin îmânına kuvvet vermek içindir. İnsanın âciz kuvveti, zayıf kudreti ve dar fikri böyle hadsiz büyük hakikatleri ancak “Allahu Ekber” dâiresinde yerleştiriyor, “Allahu Ekber” nûruyla görüp tasdik ediyor ve “Allahu Ekber” kuvvetiyle kalbinde taşıyor. İnsan, vesveseye düşen kalbine ancak “Allahu Ekber” kelâmıyla cevap veriyor.3

Namaza, “Allah en büyüktür!” demek olan “Allahu Ekber” ile başlarız. Ellerimizi bağlarız. Sübhâneke okuruz. Sübhâneke, Allah’ı tesbih, hamd ve tazim ifâdeleriyle doludur. Mânâsını hatırlayalım: “Allah’ım! Sen’i tesbih ederim, eksik sıfatlardan

tenzih ederim. San'a dâimâ hamd ederim. Sen'in adın yücedir. (Sen'in övgün uludur.) Ve Sen'den başka İlâh yoktur.”

Rükûa “Allahu Ekber” zikriyle gideriz ve Allah'ın önünde eğiliriz. Rükûda üç defa Allah'ı tesbih ederiz. Yani 3 defa “Sübhâne Rabbiye'l-Azîm” deriz. Mânâsı: “Azîm ve büyük olan Allah'ı tesbih ederim. O'nun noksanlıklardan uzak olduğunu kabul ve tasdik ederim.” demektir. Rükûdan doğrulurken, “Semiallahü limen hamide” deriz. Bu bir yönüyle hamd, bir yönüyle şehâdet ifâdesidir. Mânâsı: “Her kim ki hamd ederse, Allah onu işitti.” demektir. Rükûdan doğrulunca, “Rabbenâ leke'l-hamd” deriz. Ve az önceki şehâdetimizi burada doğrudan hamde çeviririz. Yani, madem ki Allah'ım sen işitiyorsun, “Rabbimiz hamd ancak sanadır. Ancak Sen övgüye lâıksın Ey Rabbimiz!” demiş olmaktadır.

Rükûdan secdeye “Allahu Ekber” zikriyle gideriz. Secde bizim başımızı, yüzümüzü, alnımızı ve burnumuzu yere koyduğumuz, Allah'ın önünde zilletimizi ve hiçliğimizi fiilen kabul ettiğimiz, gösterdiğimiz ve bu davranışımızla Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâmın ifâdesiyle en fazla Allah'a yaklaştığımız yerdir. Secdede 3 defa Allah'ı tesbih ederiz. Yani “Sübhâne Rabbiye'l-A'lâ” deriz. Mânâsı: “Yüksekler yükseği olan, ulu ve ulvî bulunan Allah'ı tesbih ederim, O'nun her türlü noksanlıklardan uzak olduğunu, benimse O'nun rahmeti ve mağfireti olmadığı takdirde bir hiç olduğumu kabul ve tasdik ederim.” demektir.

Secdeden doğrulurken “Allahu Ekber” deriz. Burada “Allahu Ekber” diyecek kadar bekleriz. Sonra tekrar secdeye “Allahu Ekber” zikriyle gideriz. Secdeden kıyama veya oturuşa geçerken yeniden “Allahu Ekber” deriz.

Namazın sonunda önce sağımızda bulunan başta Kirâmen Kâtibîn olmak üzere meleklerle ve namazı cemaatle kılıyorsak sağımızdaki cemaate ve imama selâm veririz. Yani “Esselâmü Aleyküm ve Rahmetullah” deriz. Mânâsı: “Allah'ın selâmı ve rahmeti üzerinize olsun.” demektir. Sonra solumuzdaki başta yazıcı melek olmak üzere sâir meleklerle ve solumuzdaki cemaate yine “Esselâmü Aleyküm ve Rahmetullah” deriz ve böylece namazdan çıkarız.

Selâm verdikten sonra, “Allahümme ente's-selâmü ve minke's-selâm. Tebârekte yâ ze'l-Celâli ve'l-İkrâm.” deriz ki, bu sünnettir. Bunun mânâsı: “Allah'ım Sen Selâm'sın. Selâm, esenlik ve huzur sendendir. Sen tebrik edilmeye lâıksın ey Celâl ve İkrâm Sahibi olan Allah'ım!” demektir.

Böylece namaz kılmak sûretiyle şeytanı ve şeytanın her türlü desîselerini dünyamızdan, kalbimizden ve hayalimizden kovmuş oluruz; bütün kalbimizle, bütün

duygularımızla, bütün aklımızla, bütün fikrimizle ve bütün benliğimizle Allah'a teslim oluruz.

Dipnotlar:

- 1- Sözler, s. 45.
- 2- Sözler, s. 45.
- 3- Lem'âlar, 90